

PATVIRTINTA
Jonavos rajono savivaldybės tarybos
2016 m. balandžio 28 d.
sprendimu Nr. 1TS-128

JONAVOS RAJONO KULTŪROS STRATEGIJA IKI 2026 METŲ

**JONAVOS
RAJONO
SAVIVALDYBĖ**

KAUNO REGIONO
KAUNAS REGIONAL

PLĖTROS AGENTŪRA
DEVELOPMENT AGENCY

JONAVOS RAJONO KULTŪROS STRATEGIJA IKI 2026 METŲ

Planą parengė Jonavos rajono savivaldybė, konsultuojant VšĮ Kauno regiono plėtros agentūrai

Jonava
2016 m.

TURINYS

TURINYS	3
1. ĮVADAS	4
2. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ	5
2.1. BENDRA INFORMACIJA APIE JONAVOS RAJONĄ.....	5
2.2. KULTŪROS SEKTORIAUS APŽVALGA	6
2.3. SSGG ANALIZĖ	19
3. JONAVOS RAJONO KULTŪROS STRATEGIJA.....	21
3.1. JONAVOS RAJONO KULTŪROS VIZIJA.....	21
3.2. JONAVOS RAJONO KULTŪROS PRIORITETAI.....	21
3.3. JONAVOS RAJONO KULTŪROS SEKTORIAUS TIKSLAI, UŽDAVINIAI, PRIEMONĖS	22
4. KULTŪROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMAS IR VALDYMAS	33

1. ĮVADAS

Jonavos rajono savivaldybės iniciatyva, bendradarbiaujant su Kauno regiono plėtros agentūra, parengta Jonavos rajono kultūros strategija iki 2026 metų.

Jonavos rajono kultūros strategijos tikslas – sukurti įrankį, kuris padėtų koordinuoti ir įgyvendinti priemones, skirtas kultūros srities vystymui.

Jonavos rajono kultūros strategijos iki 2026 metų rengimo darbo grupė:

- Gleixner Ignas, Jonavos kultūros centras;
- Jakimavičienė Lineta, Jonavos rajono savivaldybės administracija;
- Juknienė Kristina, VšĮ Vaikų ir jaunimo visapusiško lavinimo centras;
- Jurgilienė Roma, Jonavos J. Miščiukaitės meno mokykla;
- Margevičienė Judita, Jonavos kultūros centras;
- Petrenčiuk Karolina, LSDJS Jonavos skyrius;
- Pikauskaitė Simona, Jonavos rajono savivaldybės administracija;
- Ratautienė Loreta, Čičinų kultūros centras;
- Rugienė Ramunė, Jonavos krašto muziejus;
- Sabutis Eugenijus, Jonavos rajono savivaldybė;
- Stundytė Inga, Jonavos krašto muziejus;
- Venckūnas Vytautas, Jonavos viešoji biblioteka.

Siekiant detaliau išnagrinėti Jonavos rajono kultūros sektoriaus pasiekimus, problemas, vykdomą veiklą, 2016 m. sausio-vasario mėn. vyko Jonavos rajono institucijų, vykdančių kultūrinę veiklą, apklausa, kurios apibendrinti rezultatai pateikti skyriuje „Esamos būklės apžvalga“.

Strategijos rengimo metu kiekvieną savaitę vyko darbiniai susitikimai su darbo grupės nariais, kurių metu buvo išskirtos pagrindinės meno kryptys, atlikta SSGG analizė, suformuluota vizija, kultūros prioritetai, tikslai, uždaviniai, priemonės.

2. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

2.1. BENDRA INFORMACIJA APIE JONAVOS RAJONĄ

Jonavos rajono savivaldybė yra viena iš aštuonių, sudarančių Kauno apskritį. Jonavos rajono savivaldybė yra labai patogioje geografinėje vietoje, pačiame Lietuvos centre. Atstumas iki antro pagal dydį Lietuvos miesto – 35 km¹.

Jonavos rajono savivaldybės plotas – 944 kv.km., 38,9 proc. teritorijos užima miškai. Per Jonavos rajoną teka keturios užės, didžiausios – Neris ir Šventoji. Jonavos rajono savivaldybę sudaro 9 seniūnijos (8 kaimiškosios ir 1 seniūnija mieste), 48 seniūnaitijos.

2015 metais Jonavos rajone gyveno 43435 asmenų, iš jų 66,12 proc. – mieste, 33,88 proc. – kaime.² Lietuviai sudaro 87,86 proc., rusai – 8,23 proc., lenkai – 1,17 proc., ukrainiečiai – 0,74 proc., baltarusiai – 0,57 proc., romai – 0,24 proc., vokiečiai – 0,13 proc. (2011 metų duomenys). 16,88 proc. gyventojų sudaro vaikai (0-15 metų), 61,32 proc. – darbingo amžiaus asmenys, 21,80 proc. – pensinio amžiaus asmenys. Tūkstančiui vyrų Jonavos rajone tenka 1155 moterų.

Jonavos rajono savivaldybėje registruoti 2800 bedarbių (apie 10,5 proc. nuo darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus). 2015 metais į Jonavos rajoną atvyko 1338 asm., išvyko 1867 asm.

Svarbiausia rajono įmonė – AB „Achema“, didžiausia azoto trąšų ir kitų pramoninių chemijos produktų gamintoja Lietuvoje bei didžiausia tokio pobūdžio gamykla Baltijos šalyse. Kitos žinomos įmonės – UAB „Baldai Jums“, UAB „Lonas“, UAB „Achempak“, UAB „Agrochema“, Jonavos miškų urėdija, UAB „FPI Baltic“.

Jonavos rajono savivaldybėje veikia Pabėgėlių priėmimo centras. Tai įstaiga prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kurios paskirtis – apgyvendinti užsieniečius, kuriems suteiktas prieglobstis Lietuvoje, užsieniečius, kaip esančius ar buvusius su prekyba žmonėmis susijusių nusikaltimų aukas, jų apsisprendimo laikotarpius, nelydimus nepilnamečius užsieniečius, įgyvendinti prieglobstį gavusių užsieniečių socialinę integraciją. 2010-2014 metais Pabėgėlių priėmimo centre gyveno 26 tautybių asmenys.

Rukloje įsikūrę 5 LR kariniai padaliniai: Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomasis pulkas, Motorizuotosios pėstininkų brigados „Geležinis Vilkas“ Vadovybė, Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Algirdo mechanizuotasis pėstininkų batalionas, Generolo Romualdo Giedraičio artilerijos batalionas, Kunigaikščio Vaidoto mechanizuotasis pėstininkų batalionas. Į pietus ir vakarus nuo Ruklos esančioje teritorijoje yra Lietuvos kariuomenės Gaižiūnų poligonas.

¹ Ataskaita už 2015 metus. Jonavos rajono savivaldybė. 2016.

² Lietuvos statistikos departamentas, www.stat.gov.lt

2.2. KULTŪROS SEKTORIAUS APŽVALGA

Kultūrinę veiklą Jonavos rajone vykdo šios pagrindinės įstaigos:

1. Kultūros centras:

Kultūros centras pradėjo veikti 1995 metais. Kultūros centrui priklauso 12 struktūrinių padalinių - filialų rajono seniūnijose. Po 2011 m. vykusios Jonavos kultūros centro ir filialų akreditacijos 2012 m. rajono savivaldybės tarybos sprendimu Jonavos rajono savivaldybės kultūros centrui suteikta **aukščiausioji kategorija**, Šveicarijos kultūros centrui – **antroji kategorija**, Panoterių, Ruklos, Čičinų, Užusalių, Kulvos, Upninkų, Bukonių, Juškonių, Kuigalių ir Šilų kultūros centrams – **trečioji kategorija**. Kultūros centro ir filialų teikiamomis paslaugomis kasmet naudojasi apie 300 000 gyventojų, per metus rajone suorganizuojama daugiau nei 600 renginių. Beveik 700 Jonavos rajono gyventojų aktyviai dalyvauja 53 įvairių žanrų mėgėjų meninės veiklos kolektyvų veikloje. 2015 metais Jonavos kultūros centre ir jo filialuose dirbo 85 asmenys, iš jų 53 asmenys – kultūros ir meno srities darbuotojai. Kultūros centro ir jo filialų metinis biudžetas sudaro 2231203 Eur.

2. Jonavos krašto muziejus:

Jonavos krašto muziejus dirba nuo 1989 metų. Tikslas – kaupti, saugoti, tyrinėti, klasifikuoti, sisteminti, įvertinti, restauruoti muziejines vertybes, propaguoti krašto kultūrinį, etninį paveldą, teikti kultūrinio turizmo paslaugas. Muziejuje dirba 13 darbuotojų. 2016 m. biudžetas – 127400 Eur. 2014 metais muziejuje lankėsi 12 tūkstančių lankytojų.

3. Janinos Miščiukaitės meno mokykla:

Įstaiga veikia nuo 1965 metų. Pagrindinė veikla – vaikų ugdymas pagal neformaliojo švietimo programas. Tikslas – per kompetencijų įgijimą teikti kokybišką, atitinkantį ugdytinių (vaikų, jaunimo, suaugusių) meninio pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius ugdymą; sudaryti sąlygas tobulinti menines – bendrakultūrinės kompetencijas per muziką, šokį, dailę ir teatrą. Šiuo metu mokykloje dirba 73 darbuotojai. Metinis biudžetas – 808600 Eur.

4. Viešoji biblioteka:

Viešoji biblioteka veikia nuo 1939 m. Viešosios bibliotekos misija - būti bendruomenės informacijos, kultūros, laisvalaikio centru, plėtoti lavinimosi visą gyvenimą galimybes bibliotekose, tenkinti rajono bendruomenės poreikius dokumentinei ir skaitmeninei informacijai. Tikslai ir uždaviniai apima platų spektrą ir yra orientuoti į kasdienių bibliotekinių

paslaugų, atitinkančių Jonavos krašto bendruomenės poreikius tenkinimą – nuo nemokamos virtualios prieigos iki apsilankymų viešojoje bibliotekoje ir jos filialuose, kur vartotojų patogumui yra organizuota nemokama vieša interneto prieiga, rengiamos spaudinių ir meno parodos, vyksta susitikimai su rašytojais ir menininkais, edukaciniai užsiėmimai, kūrybos vakarai ir kiti renginiai. Šiuo metu bibliotekoje dirba 51 darbuotojas. 2016 metais iš savivaldybės biudžeto bibliotekos veiklai skirta 486100 Eur. Visame Jonavos rajone veikia 16 viešosios bibliotekos filialų.

Jonavos rajone galima išskirti šias **pagrindines meno kryptis**:

- Vizualiniai menai (tapyba, skulptūra, keramika, foto, instaliacijos, meno mokyklos dailės skyrius);
- Etnokultūra (tautodailė, amatai, etnokultūriniai renginiai, edukacinės programos, folkloras);
- Garso menai (koncertai – klasika, džiazas, eksperimentinė muzika);
- Festivaliai/respublikiniai renginiai;
- Teatras;
- Kinas;
- Edukacinės programos bibliotekoje.

Jonavos rajono savivaldybės kultūros strategijos rengimo metu, buvo renkama informacija apie rajone vykstančius kultūrinius renginius. Įvairioms rajono įstaigoms buvo išsiųstas vienos formos klausimynas. Informaciją apie įstaigos organizuojamus renginius pateikė 50 apklausos dalyvių, kuriuos būtų galima skirstyti į 2 pagrindines grupes:

1) įstaigos, kurių veikla tiesiogiai susijusi su kultūra (Jonavos krašto muziejus, Viešoji biblioteka, Jonavos rajono savivaldybės teatras (toliau – Savivaldybės teatras), J. Miščiukaitės meno mokykla, VšĮ „Vaikų ir jaunimo visapusiško lavinimo centras“, Jonavos rajono savivaldybės kultūros centras (toliau – Kultūros centras) ir jo filialai, bei seniūnijose veikiančios daugiafunkciniai centrai).

2) su kultūra nesusijusios arba netiesiogiai susijusios įstaigos ar organizacijos (Jonavos rajono ikimokyklinio ugdymo įstaigos, mokyklos, gimnazijos, taip pat socialines paslaugas teikiantys centrai, globos namai, jaunimo organizacija ir kiti Jonavos rajone veikiančios juridiniai objektai).

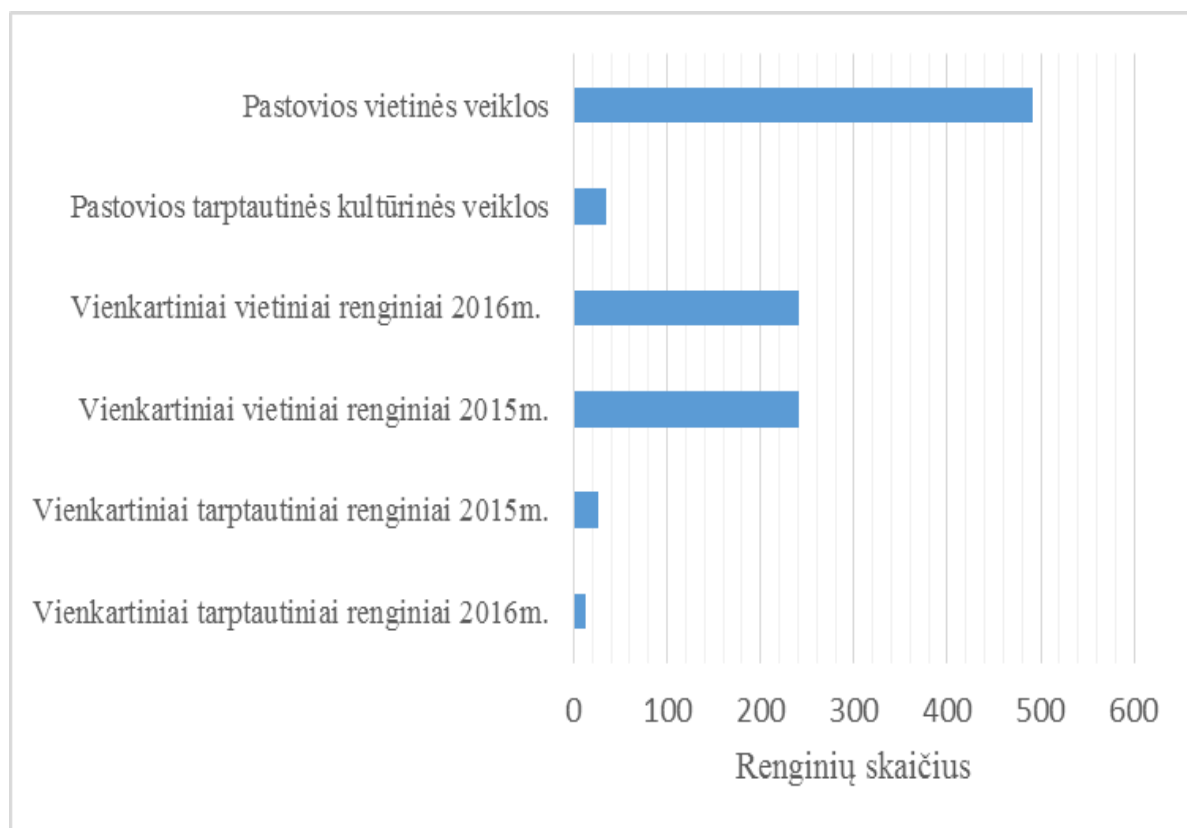
Iš apklausoje dalyvavusių respondentų įvairovės ir jų pateiktų atsakymų klausimynuose, galima spręsti, kad su didesnio ar mažesnio masto kultūriniais renginiais yra susidūrusios visos apklausoje dalyvavusios įstaigos ar organizacijos. Kalbant apie antrosios respondentų grupės pateiktą informaciją, svarbu paminėti, kad jų kultūriniai renginiai yra glaudžiai susiję su pagrindine įstaigos veikla, o tikslinė jų auditorija – dažniausiai pačios įstaigos darbuotojai, lankytojai ir artimiausi jų

aplinkos žmonės. Galima teigti, kad dėl šios priežasties, atsiranda pagrindinis skirtumas tarp pirmos grupės Jonavos rajono kultūros operatorių ir visų kitų įstaigų, dalyvavusių apklausoje. Tačiau apibendrinant gautus duomenis, svarbi visų respondentų pateikta informacija, nes ugdymui, socializacijai, socialinei integracijai ar tiesiog įstaigos darbuotojų motyvacijos didinimui ir tradicijų kūrimui pasitelkiamos kultūrinės veiklos daugiau ar mažiau prisideda prie kultūrinių poreikių patenkinimo, jų formavimo ir/arba kūrybiškumo ugdymo.

Užpildytų klausimynų duomenis, suteikiančius informacijos apie įstaigos kultūrinės veiklas, jų tikslinę auditoriją, skiriamą biudžetą, dalyvaujančių savanorių skaičių, respondentai suskirstė į atskirus kultūrinių veiklų blokus: pastovias vietines kultūrinės veiklas, pastovias tarptautines kultūrinės veiklas, vienkartinius vietinius renginius 2015 - 2016 m. bei vienkartinius tarptautinius renginius 2015 – 2016m. Atsakymai į kitus klausimus daugiau susiję su įstaigos išoriniais veiksniais: nurodomi užsienio partneriai (jei tokių yra) ir pateikiama informacija, kuri gali būti naudinga įvertinant galimybes rengti ir plėtoti projektą „Jonava – Europos kultūros sostinė“.

DUOMENŲ APIE KULTŪRINĖS VEIKLAS APIBENDRINIMAS

Pastovios vietinės kultūrinės veiklos sudaro didžiausią dalį Jonavos rajone organizuojamų renginių. Susistemintus gautus duomenis, bendrai jų pateikta – 492, tačiau reikėtų pažymėti, kad šis skaičius nėra galutinis, kadangi kai kurie renginių ciklai (kaip edukacinės programos, teminės renginių savaitės ir pan.), pateikiami vieno renginio pozicijoje. Tačiau pateikiamoje diagramoje (žr. 1 pav.), galima palyginti visų respondentų pateiktų kultūrinių veiklų pasiskirstymą, kuris rodo, jog pastovios tarptautinės kultūrinės veiklos sudaro mažą dalį lyginant su pastoviomis vietinėmis veiklomis. Vienkartinių tarptautinių renginių taip pat yra mažiau nei vienkartinių vietinių kultūrinių veiklų. Remiantis šiais duomenimis, galima daryti išvadą, kad didžioji dalis Jonavos rajone vykdomų kultūrinių veiklų yra pastovios ir vietinės. Tam greičiausia įtakos turi tai, kad dauguma rajono kultūros operatorių yra biudžetinės įstaigos, kurių veiklai būdingas nuoseklus planavimas. Vienkartinių vietinių renginių skaičius nekinta lyginant 2015 m. ir 2016 m. Tačiau vienkartinių tarptautinių renginių suplanuotų 2016 m. nurodoma perpus mažiau, lyginant su 2015 m.

1 pav. Veiklų pasiskirstymas pagal organizavimo dažnumą ir mastą

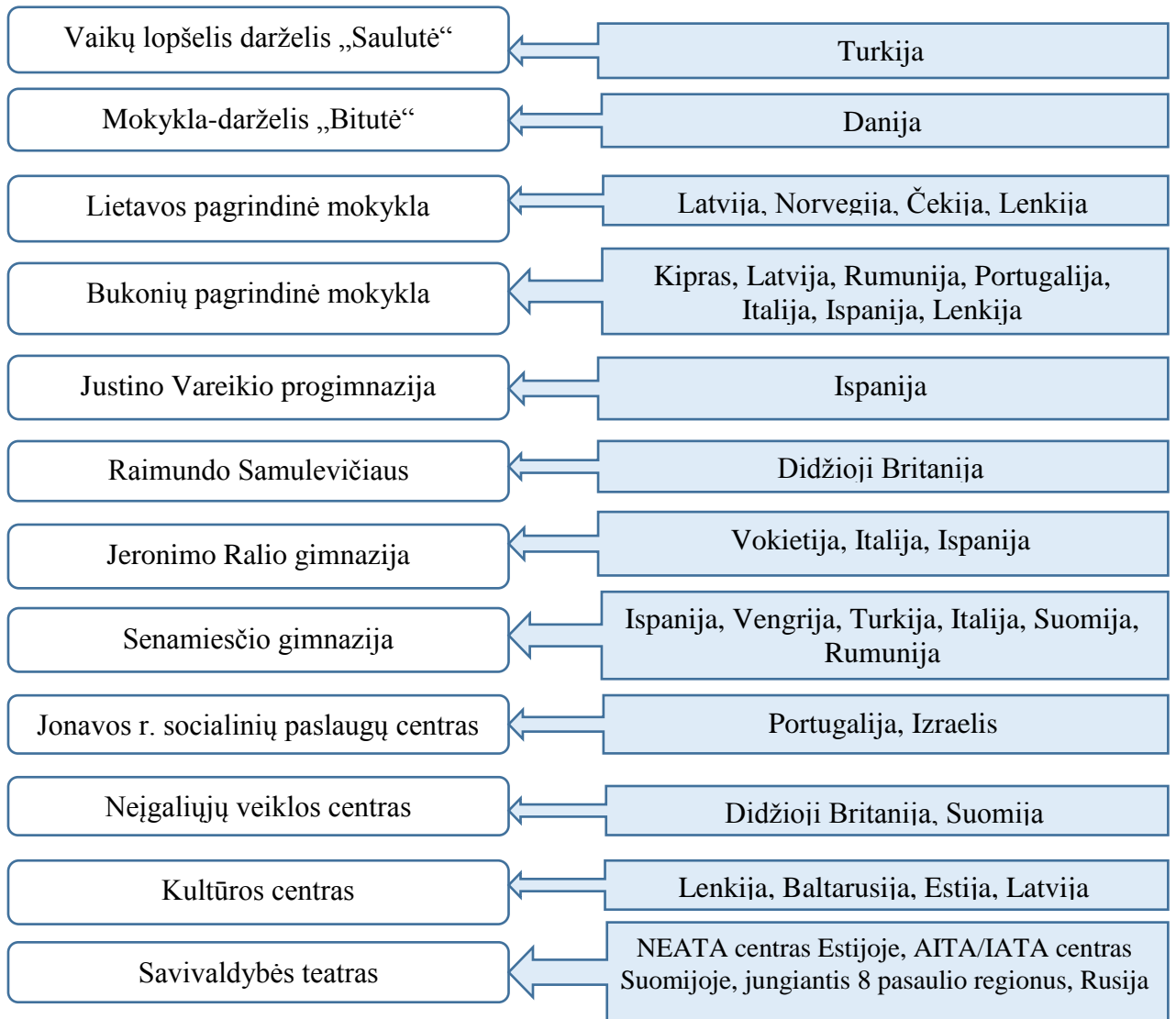
Renginių paskirtis tokioje gausoje veiklų taip pat labai įvairi ir daugeliu atveju labiau nusako kultūrinio įvykio temą, todėl apibendrinant gautus duomenis, naudingiau juos pirmiausia surūšiuoti pagal dalyvių skaičių ir įvertinti ryšį tarp dalyvių skaičiaus ir skiriamo biudžeto. Gausiausiai lankomi renginiai (išskyrus planuojamus 2016 m.): Joninės (10000), socialinė akcija „Būk matomas“ (5000), tarptautinis suaugusiųjų mėgėjų teatrų forumas „Aidas“ (5000), Miesto šventė (3000), tarptautinis vaikų ir jaunimo teatrų festivalis „DEK“ (3000), Savivaldybės teatro veiklos 30-mečio paminėjimo šventė (2500), meno forumas „Homo Ludens“ (1750), vaikų folkloro festivalis „Siūlai siūlai susivykkit“ (1000), chorų festivalis „Šviesa amžinoji dainos“ (1000), tautinio kostiumo diena (800), rudens šventė „Štetl Jonava“ (800), miesto eglės įžiebimo šventė (800), šventė, skirta Kultūros dienai (750), respublikinė bendruomenės šventė „Rudens mozaika“ Dumsiuose (700), Techno meno dienos Senamiesčio gimnazijoje (700), šventė, skirta Lietuvos valstybės atkūrimo dienai (650), teatralizuotas koncertas „Angelas, Vardu mama“ (650). Visi gausiausiai lankomų kultūrinių veiklų sąrašo viršuje atsidūrę renginiai yra skirtingi – kalendorinės šventės, šiuolaikinis menas, teatras, vaikų renginiai, o taip pat šventės, skirtos bendruomenei, mamoms, moksleiviams. Atsižvelgiant į šiuos duomenis, galima daryti prielaidą, jog jonavičiai lankosi skirtingo pobūdžio renginiuose ir renginiai, kurie yra gausiausiai lankomi dėl savo skirtingo pobūdžio bei organizavimo laiko tarpusavyje nekonkuruoja, nors dalyvių atžvilgiu atotrūkis tarp Joninių šventės ir toliau sekančių renginių yra didelis.

Siekiant įvertinti ryšį tarp dalyvių skaičiaus ir kultūrinėms veikloms skiriamų lėšų, visi renginiai buvo surūšiuoti pagal biudžeto dydį. Sąrašo viršuje: Joninės, Jeronimo Ralio organizuojamas „Erasmus+“ projektas, Viešosios bibliotekos edukaciniai užsiėmimai, Miesto šventė, Lietuvos pagrindinės mokyklos „NordPlus“ projektas, šiuolaikinio meno forumas „Homo Ludens“, tarptautinis suaugusiųjų mėgėjų teatrų forumas „Aidas“, Bukonių pagrindinės mokyklos „Erasmus+“ veiklos, chorų festivalis „Šviesa amžinoji dainos“, Jonavos globos namų paroda „Senjorų retro“, Pabėgėlių priėmimo centro rengiama „Pasaulinė pabėgėlių diena“, tarptautinis vaikų ir jaunimo teatrų festivalis „DEK“, J. Miščiukaitės meno mokyklos tarptautinis pianistų konkursas „Mano vaikystės draugas – fortepijonas“, vaikų folkloro festivalis „Siūlai siūlai susivykkit“, R. Samulevičiaus progimnazijos vykdomas COMENIUS projektas, Žeimių daugiafunkcinio centro organizuojama Žeimių miestelio šventė, socialinė akcija „Būk matomas“, rudens šventė „Štetl Jonava“, VšĮ Vaikų ir jaunimo visapusiško lavinimo centro rengiamos savaitgalio išvykos šeimoms, Savivaldybės teatro edukacinis projektas – kūrybinė laboratorija „Lygybės medis“, respublikinė bendruomenės šventė „Rudens mozaika“ Dumsiuose.

Daugelio renginių, kuriuose nurodytas didžiausias lankytojų skaičius, biudžetas taip pat yra didžiausias. Išdėsčius kultūrinės veiklas pagal lankytojų skaičių ir pagal biudžetą, galima teigti, kad dauguma miestui organizuojamų viešųjų renginių sutampa, tik į didžiausią biudžetą turinčiųjų sąrašą įsiterpia keletas ugdymo įstaigų vykdomų projektinių veiklų. Paminėtina ir tai, jog didžioji dalis renginių yra tęstiniai, netrūksta tarptautinių ir orientuotų į skirtingas visuomenės grupes.

JONAVOS ĮSTAIGŲ TARPVALSTYBINĖS PARTNERYSTĖS KULTŪROS SRITYJE

Apklaustos metu, dalis klausimynus pildžiusių įstaigų pateikė informaciją apie ryšius, užmegztus su užsienio partneriais. Iš bendrojo lavinimo įstaigų, turinčios užsienio partnerių nurodė vaikų lopšelis darželis „Saulutė“ ir mokykla - darželis „Bitutė“, J. Vareikio ir R. Samulevičiaus progimnazijos, Lietuvos ir Bukonių pagrindinės mokyklos, J. Ralio ir Senamiesčio gimnazijos. Tarpvalstybinius ryšius palaiko ir Neįgaliųjų veiklos centras bei Jonavos rajono socialinių paslaugų centras. Užsienio partnerystę plėtoja ir palaiko kultūros įstaigos: Savivaldybės teatras bei Kultūros centras. Toliau pateikiamame paveikslėlyje, nurodomos konkrečios šalys – Jonavos įstaigų partnerės (žr. 2 pav.).

2 pav. Jonavos įstaigų tarpvalstybinės partnerystės

Iš pateiktos informacijos matyti, kad šalių, su kuriomis bendradarbiauja Jonavos įstaigos, geografija plati, neapsiribojanti tik Europos Sąjungos valstybėmis. Kalbant apie bendradarbiavimo sritis, reikia paminėti, jog tarpvalstybiniai ryšiai aktualūs įstaigų vidinėje veikloje: t. y. ugdymo įstaigų bendradarbiavimo sritį sudaro tai, kas aktualu ugdymo procese, Socialinių paslaugų ir Neįgaliųjų veiklos centrai bendradarbiauja socialinėje srityje, su kultūrine veikla labiau susijusios Savivaldybės teatro ir Kultūros centro tarptautinės partnerystės, kurios svarbios rengiant kultūrinius mainus, edukacinius renginius, įvairius festivalius ir forumus.

VIETINIŲ MENININKŲ, KOLEKTYVŲ IR ĮSTAIGŲ GALINČIŲ PRISIDĖTI PLĖTOJANT PROJEKTO „JONAVA - EUROPOS KULTŪROS SOSTINĖ“ IDĖJAS APŽVALGA

Į klausimyną buvo įtrauktas prašymas išvardyti vietinius menininkus, kultūros organizacijas, kurie, respondentų nuomone, galėtų prisidėti plėtojant projekto „Jonava - Europos kultūros sostinė“ idėjas. Lyginant pagal meno sritis pasiūlytų asmenų skaičių, daugiausia – dailės menui atstovaujančių kūrėjų: Aidaras Merkevičius, Danutė Linkevičienė, Edita Danielienė, Edita Januškevičienė, Ignas Gleixner, Jolanta Grigienė, Remigijus Januškevičius, Vytautas Butas, Vladimiras Nikonovas, Jonas Butkevičius. Respondentai išskyrė ir rajono tautodailininkus: Artūrą Narkevičių, Birutę Rafanavičienę, Kazį Morkūną, Mariją Blažaitytę, Tomą Jončą. Sprendžiant iš respondentų siūlymų, žinomi muzikos srities atstovai jonaviečiai, ar kilę iš Jonavos: Arvydas Vilčinskas, Gražina Švėgždė, Nikolaj Kolesnikov, Vladas Kovaliovas, Valdas Antanavičius. Fotografijos srityje respondentai išskyrė Gintautą Tišką, Valerijų Buklajevą, pasiūlyti keli literatai: Eitvydė Pranevičienė, Mindaugas Švėgžda, Nijolė Smolina, Ana Aleksandravičienė ir Mykolas Kručas, skulptoriai Andrius Knystautas ir Andrius Kazlauskas, keramikė Vanda Bartkevičienė, teatro režisierius Jonas Andriulevičius. Įvertinus pateiktų asmenų kandidatūras, galima teigti, jog respondentai klausimynuose nurodė Jonavoje gerai žinomus asmenis, su kuriais daugiau ar mažiau tenka susidurti kultūriniame miesto gyvenime. Tačiau šiame sąrašė trūksta žymių kūrėjų, kurie yra kilę iš Jonavos, tačiau gyvena kituose Lietuvos miestuose ar užsienio šalyse. Tarp jų kino režisierės Jūratė Samulionytė, Virginija Vareikytė, rašytojas Grigorijus Kanovičius, Klaipėdos lėlių teatro meno vadovė 2014 m. scenos Auksinio kryžiaus laureatė Gintarė Radvilavičiūtė ir kiti. Atsižvelgiant į tai, kad ne visi Jonavoje kuriantys menininkai yra įvardyti pateiktose anketose, šį asmenų, galinčių prisidėti prie projekto „Jonava – Europos kultūros sostinė“ sąrašą reikėtų tęsti, suteikiant galimybę platesnei Jonavos rajono visuomenės daliai teikti pasiūlymus, nes tik sudarius išsamesnį ir realybę atspindintį kūrėjų sąrašą, galima diskutuoti ir spręsti, kurie iš jų galėtų garsinti Jonavos vardą Europos lygiu.

Apklaustos dalyviai projekto „Jonava – Europos kultūros sostinė“ plėtojimui galėjo siūlyti ne tik menininkus, bet ir kolektyvus ar įstaigas. Šiuo atžvilgiu, pasiūlymų sąrašas trumpesnis - jame išvardyti šie kolektyvai ir klubai: folkloro ansamblis „Laduta“, modernaus folkloro grupė „Aisva“, vokalinis ansamblis „Presto“, Šveicarijos liaudiškos muzikos kapela „Varpena“, Čičinų liaudiška kapela „Kraitė“, Iniciatyvių ir kūrybingų žmonių klubas „Homo Ludens“ ir literatų klubas „Šaltinis“. Daugumos pasiūlytų kolektyvų veikla skirtinga, tačiau ir šis sąrašas neatspindi realios Jonavoje kultūrinę veiklą vykdančių kolektyvų situacijos: t.y. jų yra žymiai daugiau nei respondentai nurodė klausimynuose. Svarbu paminėti ir tai, jog didelė dalis respondentų apskritai nepildė šios klausimyno dalies, taip pat nebuvo linkę siūlyti ir savo įstaigose veikiančių kolektyvų.

Jonavos krašto muziejus, Kultūros centras ir jo filialai, J. Miščiukaitės meno mokykla, Viešoji biblioteka, Kūno kultūros ir sporto centras bei Senamiesčio gimnazija – įstaigos, respondentų pasiūlytos kaip galinčios prisidėti prie Europos kultūros sostinės projekto įgyvendinimo. Šį sąrašą papildė viena privati įmonė – UAB „A grupė“, kurią pasiūlyta įtraukti kaip turinčią edukacinę programą „Lino kelias“. Daugiau verslo sektoriaus atstovų įvardyta nebuvo, nors Jonavoje veikia ne viena didelė įmonė, įskaitant AB „Achema“, UAB „Baldai Jums“, UAB „Baltasis pyragas“ ir daugelis kitų. Respondentai taip pat neišreiškė nuomonės, kad jų atstovaujama organizacija galėtų prisidėti prie projekto įgyvendinimo.

Apibendrinant informaciją apie siūlytus Jonavos menininkus, kolektyvus ir įstaigas, galinčias prisidėti prie projekto „Jonava – Europos kultūros sostinė“ įgyvendinimo, galima daryti išvadą, kad prašymas nuomonę išreikšti vienoje iš klausimyno dalių, nebuvo efektyviausias būdas, sudaryti išsamų ir informatyvų potencialių projekto dalyvių sąrašą. Todėl jis turėtų būti tęsiamas, skleidžiant daugiau informacijos apie projektą Jonavos rajono gyventojams ir pakviečiant juos išreikšti savo nuomonę, teikti pasiūlymus.

ĮSITRAUKIMO Į KULTŪRINĮ GYVENIMĄ PROBLEMOS

Šalies kultūros centrai kiekvienų metų pradžioje teikia išsamias ataskaitas apie vykdytą veiklą Lietuvos liaudies kultūros centrui. Į ataskaitą įtraukiama informacija ir apie kultūros įstaigos bei jos filialų organizuotus renginius, įskaitant mėgėjų meno kolektyvų veiklą, profesionalųjį meną, parodas, ekspedicijas, edukacinius renginius, kino filmų demonstravimą, pramoginės muzikos koncertus ir kitus renginius, taip pat nurodomas ir dalyvių bei renginių lankytojų skaičius. Nors ši ataskaita neatspindi viso rajono kultūrinės paslaugas teikiančių įstaigų ar organizacijų veiklos ir lankomumo, tačiau naudinga įvertinti Kultūros centro, kaip didžiausios rajono kultūros įstaigos kelerių metų duomenis apie gyventojų aktyvumą kultūros srityje. Nuo 2013 m. bendras visų lankytojų ir dalyvių skaičius mažėja: 2013 m. - 184 498 asmenys., 2014 m. - 176 316 asmenys., 2015 m. – 172 219 asmenys. Mažėjimas pastebimas ir profesionalaus meno sklaidai skirtuose renginiuose: 2013 m. – 25 688 asmenys, 2014 m. – 24 530 asmenys, 2015 m. – 19 508 asmenys. Apklausos dalyviai turėjo galimybę išreikšti nuomonę, kokia visuomenės grupė yra šiuo metu mažiausiai įtraukta į rajono kultūrinį gyvenimą, turi mažiausiai galimybių jame dalyvauti, ko trūksta, kad situacija pasikeistų (žr. 1 lentelė).

1 lentelė. Respondentų įvardytos visuomenės grupės ir joms būdingos problemos

Visuomenės grupė	Problemos, trukdančios įsitraukti į kultūrinį gyvenimą
Jaunos šeimos	Renginių, pritaikytų dalyvauti su mažais vaikais trūkumas
Rajono gyventojai	Susisiekimo problemos, pačių gyventojų noro ir motyvacijos stoka
Protinė ir fizinę negalią turintys asmenys	Mažai pritaikytų edukacinių programų, susisiekimo problemos
Romai	Motyvacijos stoka
Senjorai	Transporto trūkumas, motyvacijos ir/arba lėšų bilietams įsigyti stoka
Socialiai remtini asmenys	Integraciją į kultūrinį gyvenimą skatinančių projektų trūkumas, bendruomeniškumo stoka
Tautinių mažumų atstovai	Mažai pritaikytų edukacinių programų
Vidutinio amžiaus žmonės	Laiko trūkumas
Vyresnių klasių mokiniai, jaunimas	Mažas užimtumas vasaros atostogų metu, edukacinių ir pramoginių renginių trūkumas, pasiūla neatitinkanti jaunimo poreikių, nepakankamai efektyvus viešinimas

Reikia paminėti, kad dalis respondentų nurodė ir tai, jog renginių pasiūla, jų manymu, yra pakankama ir bendruomenės, kurioje veikia klausimyną pildžiusi įstaiga, kultūriniai poreikiai patenkinami. Iš lentelėje pateiktos informacijos matyti, kad gyventojų įsitraukimą į kultūrinį gyvenimą neigiamai įtakoja veiksniai, nebūtinai priklausantys tiesiogiai nuo kultūrinės paslaugas teikiančių įstaigų ar organizacijų. Dažnai įvardyta susisiekimo problema aktuali rajone gyvenantiems žmonėms bei negalią turintiems asmenims, kuriems yra būtinas specialius, jų poreikius tenkinantis, transportas. Respondentų nuomone, tokių visuomenės grupių kaip neįgalieji, tautinės mažumos kultūrinį aktyvumą padidintų specialiai pritaikytos įvairios edukacinės programos. Dažnai įvardyta problema, kuri aktuali ne vienai visuomenės grupei – motyvacijos dalyvauti kultūriniame gyvenime stoka ir bendruomeniškumo trūkumas. Būdų šiai problemai spręsti respondentai nepateikė, tačiau galimybė

identifikuoti motyvaciją didinančius veiksnius galėtų atsirasti atlikus išsamesnius Jonavos rajono gyventojų kultūrinių poreikių tyrimus. Kultūrinių veiklų pasiūlos problemos aktualesnės jaunimui ir jaunoms šeimoms, kurioms trūksta labiau pritaikytų renginių dalyvauti su vaikais, t. y. retai užtikrinamas vaikų užimtumas renginių, kuriuose norėtų dalyvauti vaikų tėveliai, metu. Tuo tarpu jaunimui aktuali užimtumo vasaros atostogų metu problema. Iš klausimynuose pateiktos informacijos sunku spręsti dėl pasiūlos neatitikimo jaunimo poreikiams. Būtų tikslingiau daryti išvadas, platesne imtimi surinkus informaciją iš jaunimo amžiui priskiriamų Jonavos rajono gyventojų.

JONAVOS RENGINIAI PROJEKTE „JONAVA – EUROPOS KULTŪROS SOSTINĖ“

Aktyvus miesto ir rajono gyvenimas bei įvairi kokybiškų kultūrinių veiklų pasiūla – vienas svarbiausių Europos kultūros sostinės bruožų. Klausimynuose respondentai taip pat vardijo renginius, į kuriuos, jų manymu, reikėtų atsižvelgti vykdant projektą „Jonava – Europos kultūros sostinė“ (žr. 2 lentelė). Lentelėje pateikiama 10 dažniausiai respondentų įvardytų renginių.

2 lentelė. Į projekto vykdymą respondentų siūlomų įtraukti renginių sąrašas

RENGINIO PAVADINIMAS	PAMINĖJIMŲ SKAIČIUS
Joninės Jonavoje	28
Jonavos miesto šventė	24
Tarptautinis šiuolaikinio meno forumas „Homo ludens“	16
Valstybinių švenčių paminėjimai	10
Užgavėnės	6
Tarptautinis mėgėjų teatro festivalis „Aidas“	6
Rudens šventė ŠTETL Jonava	5
Klasikinės muzikos vakarai (įskaitant Pažaislio muzikos festivalio organizuojamus koncertus)	5
Poezijos vakarai	4
Kaziuko mugė	4

Iš 2 lentelėje pateiktos informacijos matyti, kad renginių sąrašas iš esmės sutampa su apklausos rezultatų apibendrinimo pradžioje išskirtais renginių sąrašais pagal gausiausią lankytojų skaičių ir didžiausią biudžetą (žr. skiltį „Duomenų apie kultūrines veiklas apibendrinimas“). Šių renginių pateikimas Europos kultūros sostinės projekto kontekste rodo, jog respondentai juos laiko prestižiniais, įdomiais ir svarbiausiais. Įdomu tai, kad ugdymo įstaigos, kurios sudarė didžiąją dalį respondentų, kiti apklausos dalyviai nesiūlė savo įstaigų organizuojamų renginių, nors kiekviena iš jų

gyvena daugiau ar mažiau aktyvų vidinį įstaigos kultūrinį gyvenimą. Apie tai informacijos suteikia daugelio jų pateikti išsamūs metiniai renginių planai.

Rečiau siūlyti (po vieną kartą ar po du paminėti), tačiau taip pat jonaviečių lankomi renginiai, kuriuos galbūt būtų galima dar labiau tobulinti ir pritaikyti Europos kultūros sostinės programai: AB „Achema“ renginiai (šiuos siūlymus galėjo įtakoti 2015m. rajone švestas AB „Achema“ 50-mečio jubiliejus), Krašto muziejaus renginiai, Viešosios bibliotekos organizuojamos Europos dienos, Šiaurės šalių bibliotekų savaitės projektas, Knygnešio dienos, taip pat Jonavos rajono moksleivių kūrybos konkurso, skirto Petro Vaičiūno atminimui, baigiamoji šventė. Atskiromis grupėmis galima suskirstyti ir kitus siūlymus: *sporto renginiai*, susiję su švenčių minėjimu ir sulaukiantys aktyvaus dalyvavimo (Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos bėgimas „Obeliskas A. Kulviečiui – Jonava“, naktiniai dviračių žygiai, „BEACTYVE“ judėjimo savaitė); *šeimos ir vaikams aktualios kultūrinės veiklos* (Motinos dienos koncertas, Vaikų gynimo diena, Šeimos diena, Tėvo dienos minėjimas, prevencinis projektas „Aš saugus ir užimtas“, ikimokyklinių ugdymo įstaigų šventė „Labas, Žeme“, Aitvarų šventė, tarptautinė šeimų kūrybos iš smėlio fotografijų paroda „Smėlio pasakojimai“, piešinių konkursas, skirtas Pasaulinei Žemės dienai). Dalį siūlytų renginių būtų galima pavadinti *bendruomenę stiprinančiomis* šventėmis: rajono šviesuolių rinkimai, labiausiai Jonavoje pasižymėjusių moksleivių, mokytojų, visuomenės veikėjų šventė, tradicinės Mykolinės Upninkų seniūnijoje, edukaciniai Šv. Kalėdų renginiai skirtingoms kultūroms (katalikams, ortodoksams, sentikiams) Užusalių seniūnijoje, Kultūrnešio šventė. Iš *muzikos renginių* respondentai paminėjo tarptautinį folkloro festivalį „Trys ratilėliu“, tarptautinį chorų festivalį „Šviesa amžinoji dainos“ bei Gatvės muzikos dieną. Be *jaunimui* skirtų renginių (Europos jaunimo savaitė, Jonavos jaunimo forumas, Mokslo ir žinių diena), pateikta keletas siūlymų į projektą įtraukti dailės plenerus (įvairaus amžiaus dalyviams) ir vasaros lauko kino teatrą.

Renginių apžvalgos pabaigai tinka paminėti keletą idėjų, kurias siūlė respondentai projekto „Jonava- Europos kultūros sostinė“ kontekste. Viena iš jų – siūlymas plėtoti Jonavos kaip Jonų Respublikos, Jonų ir Janinų sostinės idėją. Skelbiama, kad vienadienės ir unikalios Jonų Respublikos piliečiais užsiregistravę daugiau nei tūkstantis Jonų, Janinų, Ivanų, Džonų, Janių ne tik iš Lietuvos, bet ir įvairių Europos valstybių. Piliečiams išduodami pažymėjimai, Jonų Respublika turi savo prezidentą, antspaudą, vėliavą. Tai kol kas sėkmingiausias renginys, garsinantis Jonavos kraštą ne tik Lietuvoje, tačiau ir visame pasaulyje. Jonavos įvaizdį taip pat formuoja ir miesto infrastruktūra, ypač skirta aktyviam laisvalaikiui - „Lokės pėda“, dviračių takai, slidinėjimo trasa ir idėjos plėtoti vandens turizmą bei sportą Neries upe – piešia aktyvaus, judančio miesto vaizdą, kur ypač smagiai laiką leidžia tiek šeimos, tiek pavieniai jonaviečiai ir atvykę svečiai.

11. Apibūdinkite Jūsų įstaigos teritorijoje esančias apgyvendinimo įstaigas, galinčias priimti turistus.		
Pavadinimas	Adresas	Apgyvendinimo pajėgumai (kiek gali priimti žmonių vienu metu)
Kaimo turizmo sodyba „Saulynė“	Dubių k., Upninkų sen., Jonavos r.	60
Kaimo turizmo sodyba „Pocynė“	Panoterių mstl., Šilų sen., Jonavos r.	30
Kaimo turizmo sodyba „Kaimas kryžkelėje“	Kryžiaukos k., Upninkų sen., sen., Jonavos r.	30
Viešbutis „Aušrinė“.	Ruklos g. 12, Jonava, Jonava, Lietuva	25
Ūkininkas Juozas Naruševičius	Žeimių g.1, Kuigalių k., Jonavos r.	24
Z. Malkevičienės kaimo turizmo sodyba Čičinų k.	Čičinų k.	20
Survilų kaimo turizmo sodyba	Barborlaukio k., Dumsių sen., LT-55303 Jonavos r.	19
Kavinė – motelis „Senasis bebras“	Turžėnų k. Užusalių sen. Jonavos raj. (prie greitkelio Kaunas – Daugpilis)	10
Svečių namai „Achema“	K. Donelaičio 2, Jonava	0
Profilaktoriumas „Atgaiva tau“	Ruklos kaimas	0
Dalė Serapinavičienė	Barborlaukio k.	10
Vincas Žižys	Dumsiškių k.	20
Igoris Tolkačiovas	Stašėnų k.	15
Liuda Dulinskienė	Bartonių k.	10
Upninkų pagrindinė mokykla	Šventosios – 7, Upninkai, Jonavos r.	30
Liepių bendruomenė	Pirties 2, Liepieiai, Jonavos r.	15
Jonavos mokykla-darželis „Bitutė“	Gėlių 29a, Jonava	20
Iš viso:		338

12. Apibūdinkite Jūsų įstaigos teritorijoje esančias maitinimo įstaigas, galinčias priimti turistus.		
Pavadinimas	Adresas	Pajėgumai (kiek gali priimti žmonių vienu metu)
Kavinė „Svetainė“	Ralio g. 14, Jonavos m., Jonavos r. sav., LT-55183	200

Kaimo turizmo sodyba „Kaimas kryžkelėje“	Kryžiaukos k., Upninkų sen., sen., Jonavos r.	150
Kavinė – baras „Geltonas baras“	J. Basanavičiaus g.6, Jonava	120
Kavinė – motelis „Senasis bebras“	Turžėnų k. Užusalių sen. Jonavos raj. (prie greitkelio Kaunas – Daugpilis)	120
Baras- restoranas „Arma“	Vytauto g. 15, Jonava	100
Kavinė - restoranas „Jonavos VARA“	Kauno g. 17, Jonava	100
Kavinė „Pas Nijolę“	Vytauto g.11, Jonava	80
Kaimo turizmo sodyba „Saulynė“	Dubių k., Upninkų sen., Jonavos r.	70
Kavinė „Ūžesys“	Vilniaus g. 34, Jonava	60
Kavinė „Aušrinė“.	Ruklos g. 12, Jonava, Jonava, Lietuva	50
Kavinė-baras „Pavėsis“	Plento g.13, Jonava	50
Kaimo turizmo sodyba „Pocynė“	Jonavos rajonas, Panoterių mstl.	50
Kavinė „Paryžiaus kaimo užėiga“	Paryžiaus k., Dumšių sen., LT-55305 Jonavos r.	50
Kavinė „Maja“	Kauno g. 22, Žeimiai, Jonavos r.	50
Baras „Svaja“	Vasario 16-osios g. 14, Jonava	30
Karčema „Pas Čipą“	Skrebinų km., Kulvos sen., Jonavos raj.	30
Pauliukų ŽŪB baras	Jonavos r., Žeimių sen., Juškonių k., Jonavos g.11	30
Ūkininkas Juozas Naruševičius	Žeimių g.1, Kuigalių k., Jonavos r.	24
Jonavos mokykla-darželis „Bitutė“	Gėlių 29a, Jonava	20
	Iš viso:	1384

2.3. SSGG ANALIZĖ

Eil. nr.	Stiprybės
1.	Istoriškai daugiatautė bendruomenė
2.	Aktyvi kultūros centro, bibliotekos, krašto muziejaus, meno mokyklos veikla
3.	Veikia VŠĮ Vaikų lavinimo centras, Trečiojo amžiaus universitetas
4.	Kaimiškose vietovėse veikia kultūros centrai
5.	Saviveiklininkų būrys
6.	Renginių gausa (tarptautiniai, respublikiniai, vietiniai)
7.	Lietuvoje žinomos masinės šventės (pvz., Joninės, Trenk polkutė, miesto šventė ir pan.)
8.	Miesto vardo ir šventės atitikmuo
9.	Parodos
10.	Galimybė pasiūlyti nemokamų renginių miestiečiams
11.	Infrastruktūra (Joninių slėnis, Kultūros ir sporto arena, galerija, teatras)
12.	Greitas susisiekimas
13.	Patrauklios miesto erdvės (krantinė)
14.	Tinkama geografinė padėtis, kad rajonas taptų traukos centru
15.	Geografinė-ekonominė situacija Lietuvos mastelyje
16.	Jonava – Kauno m. palydovas
17.	Aktyvėjančios jaunimo organizacijos
18.	Aiškūs žmogiški ištekliai (yra žymių menininkų iš įvairių sektorių)
19.	Aiški kultūros įstaigų (turinčios patirtį) struktūra ir veikla
20.	Vizualieji menai
21.	Gerai intelektualiniai resursai (žymūs įvairių sričių menininkai)
22.	Savivaldybė siekia įtraukti bendruomenę į sprendimų priėmimą (komisijos, ekspertų grupės)
23.	Savivaldybė ieško ir randa būdų, kaip panaudoti privačią iniciatyvą kultūros plėtrai

Eil. nr.	Silpnybės
1.	Vientisos kultūros politikos ir ilgalaikių prioritetų nebuvimas
2.	Nėra kultūros strateginio centro
3.	Tęstinumo ir vientisumo nesuvokimas
4.	Trūksta įstaigų tarpusavio bendradarbiavimo kultūros srityje
5.	Bendražmogiška apatija. Požiūris, kad viską nuleidžia valdžia, tai ji viską ir turi padaryti
6.	Senamiesčius trūksta gyvybės, mažai veiklos, laisvalaikio leidimo galimybių pasiūlos
7.	Miesto ir rajono apjungimas į vieną procesą
8.	Nesaugi kaimynystė. Narkotikų, gaujų didėjimas
9.	Nepilnai išnaudojamas Joninių potencialas
10.	Nesaugojamas paveldas
11.	Jaunimo užimtumas
12.	Trūksta erdvių jaunimui bei jaunomis šeimoms
13.	Mažai aktyvaus meninio jaunimo
14.	Neišnaudojamas vietinių žmonių potencialas
15.	Nėra laisvalaikio parko ir Jonavos simbolio
16.	Nepakanka profesionalių meno kolektyvų
17.	Nedarbingas informacijos centras

18.	Trūksta išankstinio nušvietimo apie renginius (pvz., pusmečiui į priekį)
19.	Trūksta informacijos apie Jonavos istoriją, Jonavos senamiestis neišnaudojamas kaip tikrasis senamiestis
20.	Mažai kokybiškų galerinių ekspozicinių erdvių
21.	Kompetentingų ir kvalifikuotų specialistų stoka
22.	Kūrybinių darbuotojų trūkumas
23.	Trūksta aktyvių, įsitraukiančių žmonių įvairias veiklas
24.	„Žydu kelias“ Lietuvoje neturi Jonavos stotelės
25.	Trūksta kokybiškų renginių
26.	Riboti finansiniai ištekliai (reklamai, svečiams apgyvendinti, maitinti, leidiniams, meno projektams, viskam)
27.	Kultūros įstaigų skurdi materialinė bazė
28.	Biudžeto neužtikrintumas
29.	Apgyvendinimo ir maitinimo infrastruktūros mieste nebūvimas,
30.	Svečių užimtumas savaitgaliais
31.	Finansavimas nukreiptas į įstaigų išlaikymą (neskatina kūrybiškumo)
32.	Trūksta kultūrinio švietimo programų įvairovės suaugusiems

Eil. nr.	Galimybės
1.	Keturios religijos
2.	Žydu paveldas
3.	KAM Ruklos internacionalinės NATO pajėgos
4.	Neries upė
5.	Ruklos pabėgėlių centras
6.	Netoliese esantys miestai – Kaunas, Kėdainiai, Kaišiadorys, jų gyventojai galėtų būti Jonavos svečiai, renginių lankytojai
7.	ES ir regioninės bendradarbiavimo programos
8.	ES struktūriniai fondai
9.	Pagrindiniai valstybinės raidos dokumentai sudaro prielaidas stabiliai kultūros politikos plėtrai

Eil. nr.	Grėsmės
1.	Dėl migracijos įtakos renginių mažėjimas
2.	Šalia esantis Kaunas, kaip grėsmė (gyventojai renkasi ten vykstančius renginius)
3.	Kauno kultūrinių kokybiškų renginių gausa ir prieinamumas Jonavos gyventojams
4.	Mažėjantis finansavimas
5.	Esančių kvalifikuotų specialistų išvykimas
6.	Gyventojų emigracija ir protų nutekėjimas į didmiesčius
7.	Per mažas žmonių aktyvumas
8.	Žmonių abejingumas, nesidomėjimas krašto kultūra, tradicijomis
9.	Žiniasklaidos įtaka gyventojų kultūriniam skoniui ir kultūriniam aktyvumui
10.	Gyventojų pajamos, jų mažėjimas, kas neigiamai įtakotų lankymąsi mokamuose renginiuose
11.	Migrantų krizė, išorinės grėsmės (politinės, karinės) nukreipsiančios dėmesį nuo kultūros į saugumą ir/ar ekonomines problemas
12.	Mažas palaikymas iš centrinės valdžios
13.	Demografinė padėtis artėjant link 2022 m. (žmonių skaičiaus mažėjimas)

3. JONAVOS RAJONO KULTŪROS STRATEGIJA

3.1. JONAVOS RAJONO KULTŪROS VIZIJA

JONAVOS RAJONO KULTŪRA 2026 METAIS

Jonavos rajonas – tai svetinga Jonų Respublika, kurioje kultūros sritis yra gerbiama, į kultūros veiklą integruojamos įvairios tautos, kultūros ir socialinės grupės. Jonavos rajone gyvena aktyvūs kultūros kūrėjai ir vartotojai, patenkinti kultūros, išėjusios už pastatų erdvių, pasiūla ir kokybe.

3.2. JONAVOS RAJONO KULTŪROS PRIORITETAI

Remiantis atlikta esamos būklės analize bei atlikta Jonavos rajono įstaigų, vykdančių kultūrinę veiklą, apklausa, taip pat suformuluota Jonavos rajono kultūros vizija, išskirti šie Jonavos rajono kultūros prioritetai:

Etnokultūra
Kultūra turi būti prioritetinga sritis
Sklaida/viešinimas
Jonavos rajono kultūros pristatymas Respublikos ir tarptautiniu mastu
Šiuolaikinis menas
Istorinio paveldo panaudojimas
Tradicinių renginių puoselėjimas
Mėgėjų meninė veikla
Kultūrinių poreikių formavimas
Profesionalaus meno pritraukimas į rajoną
Istorinių paminklų pateikimas
Atviros erdvės jaunimui
Materialinės bazės/infrastruktūros gerinimas
Kultūros renginių pasiekiamumo rajono gyventojams gerinimas
Pažintinių/informacinių renginių organizavimas (būrelių mugės)

3.3. JONAVOS RAJONO KULTŪROS SEKTORIAUS TIKSLAI, UŽDAVINIAI, PRIEMONĖS

1 TIKSLAS – Puoselėti ir didinti Jonavos rajono kultūros sričių įvairovę

1.1 uždavinys – Puoselėti ir atskleisti etnokultūrą Jonavos rajone

Nr.	Projekto (priemonės) pavadinimas	Rodikliai	Atsakingos/ dalyvaujančios institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis	Galimi finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	
						Iš viso	Iš jų savivaldybės biudžeto
1.1.1.	Organizuoti amatų dienas, festivalius	10 tarptautinių folkloro festivalių 20 amatų dienų 10 respublikinių festivalių	Kultūros centras, nevyriausybinis sektorius	2016-2026	Savivaldybės biudžetas, LR Kultūros ministerija, ES lėšos	400	200
1.1.2.	Būreliai vaikams / jaunimui	5 programos	Jonavos rajono sav. administracijos Švietimo, kultūros ir sporto sk., nevyriausybinis sektorius	2016-2026	Savivaldybės biudžetas, LR Švietimo ir mokslo ministerija	7,5	3,75
1.1.3.	Vasaros stovyklos (etnografinės)	10 stovyklų	Kultūros centro filialai, nevyriausybinis sektorius	2016-2026	Savivaldybės biudžetas, privačios lėšos	150	75
1.1.4	Etnografinių ekspedicijų duomenų sisteminimas ir viešinimas	3 ekspedicijos 3 ataskaitos Straipsniai ir informacija internete	Jonavos krašto muziejus	2017, 2021, 2025	Savivaldybės biudžetas, ES lėšos	30	15

1.2 uždavinys – Profesionalaus ir šiuolaikinio meno iš Lietuvos ir Europos šalių pritraukimas į Jonavos rajoną

Nr.	Projekto (priemonės) pavadinimas	Rodikliai	Atsakingos/ dalyvaujančios institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis	Galimi finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	
						Iš viso	Iš jų savivaldybės biudžeto

1.2.1.	Išankstinis derinimas ir sutarčių sudarymas su profesionaliais menininkais (profesionalių renginių metinis planas)	10 metinių planų	Kultūros centras	2017-2026	Savivaldybės biudžetas	10	10
1.2.2.	Tradiciniai profesionalaus meno renginiai (muzika, dailė, teatras, kinas, šokis) profesionalaus meno renginių ciklas.	90 profesionalių renginių	Kultūros centras	2016-2026	Savivaldybės biudžetas, privačios lėšos	450	225

1.3 uždavinys – Skatinti mėgėjų meninę veiklą

Nr.	Projekto (priemonės) pavadinimas	Rodikliai	Atsakingos/ dalyvaujančios institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis	Galimi finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	
						Iš viso	Iš jų savivaldybės biudžeto
1.3.1.	Metiniai apdovanojimai mėgėjų meniniams kolektyvams	10 apdovanojimo renginių	Jonavos rajono sav. administracija, Kultūros centras	2017-2026	Savivaldybės biudžetas	70	70
1.3.2.	Sudaryti sąlygas rajono menininkams dalyvauti respublikiniuose /tarptautiniuose renginiuose	50 stipendijų	Jonavos rajono sav. administracija, nevyriausybinis sektorius	2017-2026	Savivaldybės biudžetas	75	75
1.3.3.	Profesionalios konsultacijos, mokymai mėgėjų kolektyvams, bendri pasirodymai su profesionaliais atlikėjais	5 edukacinės programos	Kultūros centras, nevyriausybinis sektorius	2017-2026	Savivaldybės biudžetas	15	15

1.3.4.	Mėgėjų kolektyvų respublikinių/ tarptautinių festivalių organizavimas	10 festivalių	Kultūros centras, nevyriausybinis sektorius	2017-2026	Savivaldybės biudžetas, LR Kultūros ministerija, ES lėšos	100	75
--------	---	---------------	---	-----------	---	-----	----

1.4. uždavinys – Puoselėti ir stiprinti Jonavos rajono tradicines kultūrinės veiklas

Nr.	Projekto (priemonės) pavadinimas	Rodikliai	Atsakingos/ dalyvaujančios institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis	Galimi finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	
						Iš viso	Iš jų savivaldybės biudžeto
1.4.1.	Tradicinių renginių projektų finansavimo didinimas	5 proc. per metus	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2017-2026	Savivaldybės biudžetas	600	600
1.4.2.	Jonavos rajono kūrėjų darbų fondo sukūrimas, didinimas, eksponavimas	5 darbai per metus	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2017-2026	Savivaldybės biudžetas	100	100

2 TIKSLAS – Didinti kultūros vaidmenį ir kokybę

2.1 uždavinys – Skatinti kultūrinių poreikių įvairovės formavimą

Nr.	Projekto (priemonės) pavadinimas	Rodikliai	Atsakingos/ dalyvaujančios institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis	Galimi finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	
						Iš viso	Iš jų savivaldybės biudžeto
2.1.1.	Bendros edukacinės programos su profesionaliais kultūros srities atstovais rajono ugdymo įstaigose	5 programos	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, Kultūros centras	2017-2026	Savivaldybės biudžetas	15	15

2.1.2.	Įvairių amžiaus grupių įtraukimas į renginių organizavimą sukuriant ir vykdant savanorystės, mentorystės programas	1 mentorystės programa 1 savanorystės programa	Jonavos rajono savivaldybės administracija, nevyriausybinis sektorius	2017	Savivaldybės biudžetas	6	6
2.1.3.	Naujų kultūros produktų, paslaugų ir meno kolektyvų, atitinkančių gyventojų poreikius ir kultūros plėtros kryptį, kūrimas	10 meno kolektyvų 10 interaktyvių ekspozicijų	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, Kultūros centras, Muziejus, Biblioteka, nevyriausybinis sektorius	2016-2026	Savivaldybės biudžetas, privačios lėšos	300	225
2.1.4.	Mažųjų kultūros objektų atsiradimas viešose erdvėse, kitose lankytinose vietose.	20 objektų	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2017-2026	Savivaldybės biudžetas, privačios lėšos	600	300
2.1.5.	Skaitmeniniai ekranai autobusuose, autobusų stotyje – apie žymius Jonavos menininkus.	50 ekranų	Jonavos rajono savivaldybės administracija, UAB „Jonavos autobusai“	2018	Savivaldybės biudžetas	100	100

2.2 uždavinys – Didinti rajono kultūros darbuotojų motyvaciją ir kompetenciją

Nr.	Projekto (priemonės) pavadinimas	Rodikliai	Atsakingos/ dalyvaujančios institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis	Galimi finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	
						Iš viso	Iš jų savivaldybės biudžeto
2.2.1.	Mokymai ir stažuotės kultūros darbuotojams	30 per metus	Jonavos rajono savivaldybės administracija, nevyriausybinis sektorius	2017-2026	Savivaldybės biudžetas, ES lėšos	300	225

2.2.2.	Bendradarbiavimas ir keitimasis patirtimi su ES šalių kultūros operatoriais	5 išvykstamieji vizitai 5 atvykstamieji vizitai	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2017-2026	Savivaldybės biudžetas, ES lėšos	100	75
2.2.3.	Metiniai apdovanojimai kultūros darbuotojams	10 apdovanojimo renginių	Jonavos rajono savivaldybės administracija, Kultūros centras, nevyriausybinis sektorius	2017-2026	Savivaldybės biudžetas	70	70

2.3 uždavinys – Didinti bendruomeniškumą, įtraukiant įvairių sričių (socialinės, verslo, turizmo, švietimo ir kt.) visuomenės grupes į kultūros projektų bei programų rengimą, veiklų įgyvendinimą

Nr.	Projekto (priemonės) pavadinimas	Rodikliai	Atsakingos/ dalyvaujančios institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis	Galimi finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	
						Iš viso	Iš jų savivaldybės biudžeto
2.3.1.	Paraiškos projektui „Jonava-Europos kultūros sostinė 2022“ rengimas ir pateikimas	1 paraiška	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2016	Savivaldybės biudžetas	10	10
2.3.2	Programos, skirtos Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui 2018 m. rengimas ir įgyvendinimas	1 programa	Jonavos rajono savivaldybės administracija, nevyriausybinis sektorius	2016-2018	Savivaldybės biudžetas	500	500
2.3.3.	Reguliaros apskritojo stalo diskusijos kultūros tema su kultūros ir meno taryba, politikais, mokytojais, kitomis interesų grupėmis	10 apskritojo stalo diskusijų	Jonavos rajono savivaldybės administracija, nevyriausybinis sektorius	2016-2026	Savivaldybės biudžetas	5	5

2.4 uždavinys – Užtikrinti esamų kultūros įstaigų atitikimą šiuolaikiniais žmonių poreikiams

Nr.	Projekto (priemonės) pavadinimas	Rodikliai	Atsakingos/ dalyvaujančios institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis	Galimi finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	
						Iš viso	Iš jų savivaldybės biudžeto
2.4.1.	Kultūros objektų tvarkymas ir modernizavimas, pritaikymas profesionalių menininkų poreikiams.	10 sutvarkytų ir modernizuotų objektų	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2016-2026	Savivaldybės biudžetas, ES lėšos, privačios lėšos	5000	2500
2.4.2.	Reguliarus kultūros paslaugų kokybės vertinimas ir kultūros vartotojų apklausų vykdymas	5 ataskaitos 5 apklausos	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2018-2026	Savivaldybės biudžetas	150	150

2.5 uždavinys – Sudaryti sąlygas įvairioms gyventojų grupėms ir skatinti jas aktyviai dalyvauti kultūriniame gyvenime

Nr.	Projekto (priemonės) pavadinimas	Rodikliai	Atsakingos/ dalyvaujančios institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis	Galimi finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	
						Iš viso	Iš jų savivaldybės biudžeto
2.5.1.	Pandusų neįgaliesiems įrengimas prie kultūros įstaigų	100 proc. kultūros įstaigų įrengti pandusai neįgaliesiems	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2017-2026	Savivaldybės biudžetas, ES lėšos, privačios lėšos	200	100
2.5.2.	Alternatyvaus užimtumo vaikams organizavimas renginių metu	1 animatorius	Kultūros centras	2017-2026	Savivaldybės biudžetas, privačios lėšos	42	21

2.5.3.	Organizuoto vežimo į renginius paslaugos teikimas bendruomenėse, Kultūros centro filialuose	Vežimų skaičius per metus	Kultūros centro filialai UAB „Jonavos autobusai“	2016-2026	Privačios lėšos	10	0
2.5.4.	Įvairių socialiai pažeidžiamų grupių socializacijos projektai, pasitelkiant kultūrines veiklas ir/ar meną	10 projektų	Kultūros centras, Muziejus, Biblioteka, Jonavos rajono savivaldybės administracija, nevyriausybinis sektorius	2017-2026	Savivaldybės biudžetas, ES lėšos	500	250

2.6 uždavinys – Pritaikyti atviras erdves, nenaudojamus pastatus kultūrinei veiklai

Nr.	Projekto (priemonės) pavadinimas	Rodikliai	Atsakingos/ dalyvaujančios institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis	Galimi finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	
						Iš viso	Iš jų savivaldybės biudžeto
2.6.1.	Miesto žaliųjų zonų ir kitų viešų erdvių sutvarkymas ir pritaikymas kultūros poreikiams	Sutvarkytų erdvių skaičius	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2017-2026	Savivaldybės biudžetas, ES lėšos, privačios lėšos	1000	500
2.6.2.	Naujų atvirų erdvių jaunimo kūrybiškumui suteikimas	5 erdvės	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2017-2026	Savivaldybės biudžetas, ES lėšos, privačios lėšos	750	375
2.6.3.	Apskritojo stalo diskusijos su apleistų, nebaigtų statyti pastatų savininkais, gerų pavyzdžių pristatymas	3 renginiai	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2016, 2020, 2024	Savivaldybės biudžetas	3	3

3 TIKSLAS – Atskleisti ir tinkamai pritaikyti istorinį Jonavos rajono paveldą

3.1 uždavinys – Skatinti lankytis Jonavos krašto paveldo objektuose

Nr.	Projekto (priemonės) pavadinimas	Rodikliai	Atsakingos/ dalyvaujančios institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis	Galimi finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	
						Iš viso	Iš jų savivaldybės biudžeto
3.1.1.	Informacijos apie paveldo objektus rinkimas, sisteminimas, viešinimas	1 duomenų bazė	Krašto muziejus, Turizmo informacijos centras	2018	Savivaldybės biudžetas	15	15
3.1.2.	Patrauklių maršrutų suderinimas ir viešinimas	5 nauji maršrutai	Krašto muziejus, Turizmo informacijos centras	2017-2019	Savivaldybės biudžetas	50	50
3.1.3.	Pristatymas, suderinus koncepciją su kultūros įstaigomis tarptautinėse mugėse	Dalyvavimas 10 tarptautinių mugių	Krašto muziejus, Turizmo informacijos centras	2017-2026	Savivaldybės biudžetas	100	100

3.2 uždavinys – Integruoti paveldo objektus į rajono kultūrinį gyvenimą

Nr.	Projekto (priemonės) pavadinimas	Rodikliai	Atsakingos/ dalyvaujančios institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis	Galimi finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	
						Iš viso	Iš jų savivaldybės biudžeto
3.2.1.	Bendrų kultūrinių projektų rengimas ir įgyvendinimas su Jonavos krašto muziejumi ir paveldo objektų savininkais	10 projektų	Jonavos krašto muziejus, nevyriausybinis sektorius	2017-2026	Savivaldybės biudžetas, privačios lėšos	100	50
3.2.2.	Susitikimai su paveldo objektų savininkais – aptarimas, renginių planavimas	3 renginiai	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2017, 2022, 2026	Savivaldybės biudžetas	3	3

3.3 uždavinys – Atkurti Jonavos kraštui svarbius istorinius objektus

Nr.	Projekto (priemonės) pavadinimas	Rodikliai	Atsakingos/ dalyvaujančios institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis	Galimi finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	
						Iš viso	Iš jų savivaldybės biudžeto
3.3.1.	Organizuoti Jonavos rajono istoriją atkuriančius renginius (pvz., „Miestas, kurio nėra“)	2 renginiai	Kultūros centras, nevyriausybinis sektorius	2020, 2025	Savivaldybės biudžetas, privačios lėšos	100	75
3.3.2.	Įkurti konfesijų muziejų	1 muziejus	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2019	Savivaldybės biudžetas, ES lėšos, privačios lėšos	1000	500
3.3.3.	Organizuoti atviras (lauko) parodas senamiestyje	10 parodų	Kultūros centras, Jonavos rajono savivaldybės administracija	2017-2026	Savivaldybės biudžetas	150	150
3.3.4.	Įamžinti Kosakovskių atminimą	1 skulptūra	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2023	Savivaldybės biudžetas	100	100

4 TIKSLAS – Siekti efektyvaus visuomenės informavimo apie kultūrinį gyvenimą rajone

4.1 uždavinys – Koordinuoti Jonavos rajono kultūros įstaigų renginių planavimo procesą ir pateikimą interesų grupėms

Nr.	Projekto (priemonės) pavadinimas	Rodikliai	Atsakingos/ dalyvaujančios institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis	Galimi finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	
						Iš viso	Iš jų savivaldybės biudžeto
4.1.1.	Planuojamų renginių duomenų bazės sukūrimas ir palaikymas	1 duomenų bazė	Jonavos rajono savivaldybės administracija, Kultūros centras	2017	Savivaldybės biudžetas	10	10

4.1.2.	Periodiniai kultūros įstaigų darbuotojų susitikimai veiklos planavimui ir aptarimui (kas ketvirtį)	40 susitikimų	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2016-2026	Savivaldybės biudžetas	2	2
--------	--	---------------	--	-----------	------------------------	---	---

4.2 uždavinys – Šiuolaikinių ir patrauklių priemonių naudojimas Jonavos rajono įvaizdžio kūrimui ir pristatymui bei informacijos apie kultūrą Jonavos rajone sklaidai

Nr.	Projekto (priemonės) pavadinimas	Rodikliai	Atsakingos/ dalyvaujančios institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis	Galimi finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	
						Iš viso	Iš jų savivaldybės biudžeto
4.2.1.	Interaktyvios kultūros svetainės sukūrimas ir palaikymas	1 svetainė	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2017 (palaikymas iki 2026)	Savivaldybės biudžetas	10	10
4.2.2.	Kultūros renginių pristatančių švieslenčių, skelbimų lentų, kitų kultūrinėms veikloms aktualių rodyklių, nuorodų įrengimas rajone, mieste ir miesto prieigose	6 miesto vartai 1 švieslentė 20 skelbimų lentų 1 atstumo rodyklė	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2017-2021	Savivaldybės biudžetas	280	280
4.2.3.	Jonavos rajono įvaizdžio formavimas ir stiprinimas pasitelkiant kino meno priemones	2 filmai	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2018, 2020	Savivaldybės biudžetas, LR Kultūros ministerija	200	150
4.2.4.	Rajono kultūrą reprezentuojančių, kultūros strategijos viziją atitinkančių priemonių gamyba, leidyba ir platinimas ir/arba įsigijimas	1 marketingo programa	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2016-2017	Savivaldybės biudžetas	500	500

4.2.5.	Šiuolaikinių kompiuterinių programų apie kultūrą, skirtų mobiliems įrenginiams, kūrimas, diegimas, atnaujinimas	3 programos	Jonavos rajono savivaldybės administracija	2017, 2019, 2021	Savivaldybės biudžetas, privačios lėšos	45	30
--------	---	-------------	--	------------------	---	----	----

4. KULTŪROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMAS IR VALDYMAS

Kultūros strategijos įgyvendinimo sistema yra labai svarbus ir dažnai nepakankamai vertinamas strateginio planavimo proceso elementas, turintis įtakos strategijos įgyvendinimo proceso dinamikai, kuri po tam tikro laikotarpio stiprėja ar silpnėja. Nesant strategijos įgyvendinimo valdymo sistemos, dokumentas greitai gali tapti „popieriniu“. Be to, esama situacija nuolat kinta, todėl strategijos įgyvendinimo eigoje vieni jo aspektai gali prarasti svarbą, kiti – įgyti didelę reikšmę, gali išryškėti trūkumų bei atsirasti naujų problemų. Todėl didelė reikšmė tenka strategijos įgyvendinimo stebėsenai ir jos atnaujinimui.

Jonavos rajono kultūros strategijos iki 2026 metų įgyvendinimo valdymo sistema apima strategijos tikslų, uždavinių, priemonių įgyvendinimo bei pokyčių stebėseną; strategijos atnaujinimą.

Jonavos rajono kultūros strategijos iki 2026 metų įgyvendinimo procesą ir jo stebėseną vykdydys Jonavos rajono savivaldybės administracija, bent kartą per metus Jonavos rajono savivaldybės tarybai teikdama ataskaitą apie strategijos įgyvendinimą ir pasiūlymus jai atnaujinti.

Strategijos įgyvendinimo stebėseną apima informacijos rinkimą, apdorojimą ir įvertinimą. Strategijos įgyvendinimas turi būti nuolat stebimas pasitelkiant rodiklius, leidžiančius nustatyti pokyčius ir palyginti esamą būklę su užsibrėžtais tikslais. Todėl visiems Jonavos rajono kultūros strategijos iki 2026 metų uždaviniams yra nustatyti rodikliai.

Jonavos rajono kultūros strategijos iki 2026 metų priemonėms įgyvendinti numatytos lėšos yra indikatyvios ir yra pagrįstos 2016 metų kainomis. Parengus visą reikiamą dokumentaciją ir atlikus (jei reikia) reikalingus viešuosius pirkimus, jos gali kisti. Taip pat numatant lėšas priemonėms įgyvendinti, reikia įvertinti ir infliacijos įtaką priemonėms įgyvendinti numatytų lėšų pokyčiams.

Viena svarbiausių Jonavos rajono kultūros strategijos iki 2026 metų įgyvendinimo dalių yra veiksmų planų rengimas. Tai labai svarbus procesas, garantuojantis užsibrėžtų prioritetų, tikslų, uždavinių bei priemonių įgyvendinimą. Savivaldybės administracija, bendradarbiaudama su įvairiomis interesų grupėmis, turi parengti trumpalaikius (rekomenduojama – trejų metų laikotarpiui) programiniu principu paremtus veiksmų planus. Juose turi būti detalizuotos priemonės numatant konkrečius įgyvendinimo rezultatus ir pasiekimo rodiklius, įgyvendinimui būtinas lėšas bei galimus finansavimo šaltinius, už įgyvendinimą atsakingus asmenis, partnerius, atlikimo terminus.

Jonavos rajono kultūros strategija iki 2026 metų buvo rengiama glaudžiai bendradarbiaujant su įvairiomis interesų grupėmis. Be abejonės, strategijoje numatytų tikslų pasiekiamumas labai priklauso nuo visų suinteresuotų pusių pastangų, glaudaus bendradarbiavimo bei politinės valios, skiriamos jam įgyvendinti. Labai svarbus veiksnys – plėtos prioritetams, tikslams, uždaviniams ir priemonėms bei konkrečioms veikloms įgyvendinti būtinų lėšų numatymas programiniu principu formuojamame savivaldybės biudžete.

Jonavos rajono kultūros strategija iki 2026 metų